

Rok akademicki 2014-2015

Typ przedmiotu: przedmiot kształcenia podstawowego

Punktacja ECTS: 3 punkty

Czas trwania: jeden semestr (zimowy)

Liczba godzin: 24 jednostki wykładowe

Formy i metody nauczania: wykład

Forma zaliczenia: kolokwium pisemne oraz egzamin z oceną

Język wykładowy: polski

Język części ustnej egzaminu: polski, francuski, włoski lub angielski

Wykładowca: mgr lic. Maciej Tomaszewski SJ

Cele i efekty kształcenia

Cele: Ukazanie etapów rozwoju uniwersalnego przesłania katolickiej teologii moralnej w odniesieniu do *doświadczenia*, które zostało zawarte w Piśmie Św. i Tradycji. Przedstawienie posoborowej teologii moralnej fundamentalnej jako nauki wyjaśniającej sens ludzkiego życia. Przybliżenie głównych wytycznych Magisterium Kościoła w dziedzinie moralności ludzkiego działania za pomocą terminologii naukowej. Ukazanie teologii moralnej fundamentalnej jako dyscypliny pokrewnej ascetyce i duchowości, pomagającej osobie i wspólnocie rozwijać swoje człowieczeństwo przez troskę o świadome i własnowolne podążanie za Chrystusem w celu upodobnienia się do Niego.

Efekty: Poznanie dynamicznej specyfiki teologii moralnej fundamentalnej jako pomocy w świadomym, wolnym i odpowiedzialnym przeżywaniu swojej egzystencji we wspólnocie Kościoła. Poznanie wytycznych Magisterium Kościoła w dziedzinie moralności jako pomocy w realizacji egzystencji własnej i wspólnotowej. Uznanie konieczności prowadzenia metodycznej refleksji nad postępowaniem ludzkim w świetle norm i wartości moralnych jako warunku osiągnięcia pełni człowieczeństwa.

Treści kształcenia:

Dział I. Elementy historii teologii moralnej

1. Zarys historii teologii moralnej (starożytność chrześcijańska, średniowiecze, nowożytność, okres przedsoborowy).

Dział II. Elementy metodologii i antropologii

2. Wyjaśnienia terminologiczne (moralność, etos, etyka);
3. Teologia moralna po odnowie soborowej - Pismo Święte jako fundament współczesnej teologii moralnej;
4. Teologia moralna na tle innych dyscyplin;
5. Teologia moralna a antropologia na wybranych przykładach (Sergio Bastianel SJ, Robert Spaemann).

Dział III. Doświadczenie moralne

6. Starotestamentalne podstawy *doświadczenia moralnego*;
7. Fundament biblijny *doświadczenia moralnego*: Jezus z Nazaretu i spotkanie z Nim.

Dział IV. Aretologia

8. *Sprawność moralna* – wyróżniki, typologie i sposoby przedstawiania, kwestia aktualności tej kategorii.

Literatura podstawowa:

BENEDYKT XVI, Encykliki: *Deus caritas est* (25.12.2005), *Spe salvi* (30.11.2007), *Caritas in veritate* (29.06.2009);
J. DELUMEAU, *Wyznanie i przebaczenie. Historia spowiedzi*, przeł. Maryna Ochab, Wydaw. Marabut, Gdańsk 1997;
A. DERDZIUK, OFMCap, *Teologia moralna w służbie Kościoła*, Wydawnictwo KUL, Lublin 2010;
S. GŁOWA (red.), I. BIEDA (red.), *Breviarium fidei. Wybór doktrynalnych wypowiedzi Kościoła*, Księgarnia Św. Wojciecha, Poznań 1998, R. VIII. *Życie i śmierć człowieka* (ss. 545-604) i fragmenty wskazane na zajęciach;
M. GOGACZ, *Podstawy wychowania*, Wydaw. Ojców Franciszkanów, Niepokalanów 1993, ss. 37 - 42;
JAN PAWEŁ II, Encykliki: *Redemptor hominis* (04.03.1979), *Veritatis splendor* (6.08.1993), do nr 34 oraz 109-117;
Katechizm Kościoła Katolickiego, nr 355 – 421; 1700 – 1715 oraz fragmenty wskazane na zajęciach;
Skrypt do teologii moralnej fundamentalnej I (trzy części: cz. 1 - *Historia TMF*, cz. 2 – *Antropologia z metodologią*,

cz. 3 – *Biblijne podstawy doświadczenia moralnego z aretologią*) przesłane drogą elektroniczną;
SOBÓR WATYKAŃSKI II, Konstytucja *Gaudium et spes* (1-39).

Literatura uzupełniająca:

- S. BASTIANEL, L. DI PINTO, *Biblijne podstawy etyki*, Wydawnictwo WAM, Księża Jezuici, Kraków 1994;
W. GIERTYCH OP, *Etyka teologiczna czy teologia moralna?*, http://www.opoka.org.pl/biblioteka/T/TM/etyka_teologiczna.html;
H. JUROS, *Teologia moralna czy etyka teologiczna? Studium z metateologii moralności*, ATK, Warszawa 1980;
P. KOSMOL, *Potrzeba antropologii w teologii moralnej*, w: P. MORCINIEC (red.), *Ocalić obraz człowieka. Antropologiczne podstawy moralności*, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2003, ss. 39 – 51;
M. A. KRĄPIEC OP, *Filozofia w teologii. Czytając Encyklikę „Fides et ratio”*, Instytut Edukacji Narodowej, Lublin 1999;
L. F. LADARIA, *Wprowadzenie do antropologii teologicznej*, tł. Arkadiusz Baron, Wydaw. WAM Księża Jezuici, Kraków 1997;
B. MONDIN, *Preegzystencja. Nieśmiertelność. Reinkarnacja*, przekład Marta Wojewoda, Wydawnictwo WAM, Księża Jezuici, Kraków 1996;
S. OLEJNIK, *Teologia moralna fundamentalna*, Włocławskie Wydawnictwo Diecezjalne, Włocławek 1998;
Z. PERZ, *Świętość i doskonałość*, „Bobolanum”, 7(1996), ss. 79-106;
J. PRYSZMONT, *Historia teologii moralnej*, Akademia Teologii Katolickiej, Warszawa 1987;
J. RATZINGER (kard.), *Prawda w teologii*, Wydawnictwo M, Kraków 2005;
R. SPAEMANN, *Osoby. O różnicy między czymś a kimś*, tł. J. Merecki SDS, Oficyna Naukowa, Warszawa 2001;
TOMASZ Z AKWINU św., *Traktat o cnotach. Summa teologii I-II*, 49-67, przełożył i opracował Włodzimierz Galewicz, Wydawnictwo Antyk, Kęty 2006, zwłaszcza **Kwestia 62** („O cnotach teologalnych”);
T. STYCZEŃ SDS, *Etyka czy teologia moralna*, „Znak”, Nr 159 (9) XIX, 1967, ss. 1083 – 1095;
K. WOJTYŁA (kard.), *Etyka a teologia moralna*, „Znak”, Nr 159 (9) XIX, 1967, ss. 1077 – 1082.

Warunki zaliczenia przedmiotu teologia moralna fundamentalna

1. Obecność na wykładach jest **OBOWIĄZKOWA**.
2. Student/ka, który/a opuścił/a w sumie sześć jednostek wykładowych ma w ciągu **dwóch tygodni** od pierwszego pojawienia się na wykładzie (po ostatniej absencji) napisać i dostarczyć pracę pisemną na uzgodniony z wykładowcą temat [między 5 a 9 stron (ale nie więcej) wraz z literaturą, czcionka 12, Times New Roman, marginesy 2,5 cm, interlinia 1,3]. Przez zaliczenie nieobecności uznaje się pozytywną ocenę uzyskaną na indywidualnym spotkaniu, podczas którego Student/ka referuje treść napisanej przez siebie pracy.
3. Za niedostarczenie pracy w terminie Student/ka ma w ciągu następnych dwóch tygodni przedstawić **kolejną pracę** (na tych samych warunkach).
4. O nieobecnościach liczniejszych niż **sześć jednostek wykładowych** oraz o niedostarczeniu pracy jest zawiadamiany **Rektor** PWTW Bobolanum, co stanowi podstawę do wszczęcia procedur przewidzianych prawem Uczelni.
5. Egzamin odbywa się po każdym z dwóch semestrów. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu po semestrze drugim jest zdanie egzaminu ze znajomości materiału obowiązującego w semestrze pierwszym. Egzamin ma być popisem, świętem Państwa wiedzy, czyli zebraniem plonu całosemestralnej (po pierwszym semestrze) lub całorocznej pracy (po dwóch semestrach).
- 5.1. Do egzaminu dopuszczone są jedynie Osoby, które spełnią **łącznie** następujące warunki:
 - a. uczęszczały na zajęcia (czyli rozliczyły się z ewentualnej nieobecności pisząc pracę i uzyskując jej aprobatę – punkty 2 i 3) potwierdzając swą obecność podpisem na liście obecności;
 - b. zaliczyły kolokwium pisemne w terminie ustalonym z prowadzącym zajęcia; wymagane rekwizyty materialne: długopis lub pióro (kolor tuszu granatowy albo czarny). Na kolokwium pisemnym nie jest dozwolone posiadanie przy sobie, ani korzystanie z jakichkolwiek innych przedmiotów, które nie zostały dostarczone przez egzaminatora;
 - c. których nazwiska znajdują się na liście egzaminacyjnej sporządzonej przez Sekretariat PWTW Bobolanum;
 - d. wręczyły wykładowcy **przed** rozpoczęciem egzaminu własny indeks oraz kartę egzaminacyjną, z wpisanymi: nazwą przedmiotu, nazwiskiem wykładowcy, wymiarem godzinowym przedmiotu. Podczas egzaminu ustnego można korzystać z egzemplarza Pisma Świętego dostarczonego przez wykładowcę.
- 5.2. Ewentualne trzecie podejście do kolokwium odbywa się podczas sesji egzaminacyjnej, a jego niezaliczenie jest sankcjonowane oceną niedostateczną z egzaminu.